

LATVIJAS DROŠĪBAS BIZNESĀ ASOCIĀCIJA

Reģ. Nr. 40008029305 ♦ F.Sadovņikova iela 21, Rīga, LV-1003
Tālrunis: +371 67281413, mob.tālr. +371 26133344
Fakss: +371 67691410 ♦ e-pasts: ldba@scgroup.lv

Rīgā

09.01.2019.

Nr. 1/19

Latvijas Republikas Saeimas
Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas
priekšsēdētājam, godātajam J.Juraša kungam
Jēkaba ielā 16, Rīga

Latvijas Drošības biznesa asociācijas priekšlikumi apsardzes tiesību aktu izmaiņām

Lūdzam Jūs izskatīt Latvijas Drošības biznesa asociācijas (turpmāk tekstā – asociācijas) konceptuālo skatījumu uz apsardzes darbības tiesību aktu pilnveidošanu apsardzes darbības reģistra un apsardzes nozares ģenerālvienošanās kontekstā.

2015. gadā, gadu pēc jaunās apsardzes darbības likuma redakcijas stāšanās spēkā asociācija savā vēstulē Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijai norādīja to, ka asociācija ir identificējusi četras galvenās problēmas, kuras ierobežo sasniegta apsardzes darbības likuma noteikto mērķi¹. Šīs problēmas būtu iespējams novērst ar izmaiņām esošajā likumdošanā un esošās apsardzes darbības uzraudzības sistēmas uzlabošanā. Asociācija norādīja četras problēmas:

1. Personu nodarbinātība bez apsardzes darbības sertifikātiem.
2. Negodīga konkurence valsts un pašvaldību iepirkumos.
3. Drošības dienestu regulējums. Nevienlīdzīgi nosacījumi pret tirgus dalībniekiem.
4. Izglītības un sertifikācijas sistēmas nesakārtotība. Ilgtspējīgas apsardzes izglītības sistēmas nepieciešamība atbilstoši Eiropas Savienības profesionālās izglītības politikas nosacījumiem.

Likumdevējs vērsās pie nozares politikas veidotājiem ar iniciatīvu veikt grozījumus apsardzes tiesību aktos, un 2017. gadā stājās spēkā apsardzes darbības likuma jaunā redakcija. Diemžēl tiesību aktos netika iekļautas asociācijas prasības pēc stingrāku kritēriju noteikšanu komersantiem, kuri pretendē uz apsardzes darbības licencēm un pasākumu kopumu ieviešanu, lai izskaustu komersantus, kuri nozarē darbojas bez apsardzes darbības licencēm un nodarbina personas bez apsardzes sertifikātiem. Asociācija ir norādījusi, ka tiesību aktu nepilnības ir veidojušas augsti negodīgai konkurenci, kur uzņēmēji konkurē ar cenu, ignorējot savu darbinieku intereses un valsts noteiktās prasības pret nodokļu nomaksu. Asociācija arī pēc 2017. gada ir norādījusi uz sistēmiskām nozares problēmām un nozares tiesību aktu

¹ Apsardzes darbības likums.2. pants.(1) Likuma mērķis ir radīt tiesisku pamatu apsardzes darbības veikšanai, lai nodrošinātu personu un sabiedrības drošību.

nepilnībām, kuru rezultātā nozarē mākslīgi tiek radīta negodīgas konkurences vide, tiek piedāvāti nekvalitatīvi pakalpojumi un valsts budžets tādejādi neiegūst nodokļu ienēmumus aptuveni 10 milj. apjomā katru gadu. Valsts ieņēmumu dienests, veicot pārbaudes, ir identificējis nodokļu nomaksas problēmas no apsardzes komersantu puses un ir norādījis, ka cēlonis sliktai nodokļu nomaksas disciplīnai nozares uzņēmumos ir meklējams nozares likumdošanā. Asociācija uzskata, ka tiesību aktu ignorēšanas cēlonis no nozares komersantu puses ir likumdošanas nepilnības apsardzes nozarē, gan citās jomās, kuras saistītas ar apsardzes nozari, kā arī sistēmiskas problēmas, kuras ierobežo pilnvērtīgu nozares uzraudzības īstenošanu.

Lai paskaidrotu iepriekš uzrakstīto, ūsumā izklāstīsim pašreizējo situāciju nozarē. Apsardzes komersanti, publiskas personas, drošības dienesti atklājuši "inovatīvu" risinājumu, kā risināt esošo darba spēka deficīta problēmu. Apsardzes komersanti, drošības dienesti, publiskas personas noformē darba līgums ar personām, izmantojot profesiju klasifikatorā iekļautos amatus (ēkas, teritorijas uzraugs, ēkas dežurants utt.) uz kuriem formāli nav attiecināmas apsardzes darbības likumā noteiktās prasības par apsardzes sertifikāta nepieciešamību. VID apkopotā informācija parāda to, ka 2017. gadā janvārī pie licencētiem apsardzes komersantiem, šādi nodarbinātas, ir 1099 personas, bet uz 2018. gada septembri jau 1883 personas. Kopumā norādītajos amatos pie komersantiem, publiskām personām, drošības dienestos tiek nodarbinātas 8002 personas. Veidojas situācija, ka publiskas personas, komersanti, drošības dienesti var nodarbināt profesionāli nesagatavotas, tiesātas un no dažādām atkarībām sirgstošas personas. Objektos pēc fakta apsardzes darbība tiek īstenota, jo apsardzes darbības likums nosaka, ka apsardzes darbība ir citi pasākumi vai pasākumu kopums, ko veic apsardzes darbinieks, apsardzes komersants vai iekšējās drošības dienests, lai novērstu prettiesiskus vai citādus apsargājamā objekta apdraudējumus. Diemžēl nozari uzraugošajām institūcijām ir nepietiekama kapacitāte, lai juridiski korekti pamatotu, ka personas objektos veic apsardzes darbību, jo līgumi starp juridiskām personām, fiziskām personām tiek slēgti par objekta uzraudzību. Tādejādi tiek apzināti vai neapzināti radīta situācija, kurā:

- komersanti, kuri organizē šādas shēmas, paliek nesodīti;
- profesionāli nesagatavotas personas objektos reaģē uz dažāda veida apdraudējumiem gan nepamatoti izsaucot operatīvos dienestus, gan paši bez attiecīgas sagatavotības novēršot apdraudējumus, tādejādi apdraudot sevi un objektos esošas personas.

Jāņem vērā arī tas, ka šīs personas bieži vien tiek nodarbinātas viesnīcās, skolās, bērnudārzos, tirdzniecības centros, būvlaukumos tādejādi apdraudot sabiedrības drošību kopumā. Iepriekš aprakstītā situācija ir apstiprinājums asociācijas apgalvojumam par to, ka nozarē valda tiesiskais nihilisms. Asociācija uzskata, ka šāda komersantu, publisku personu rīcība degradē apsardzes nozares vidi un veido labvēlīgu augsti negodīgai konkurencei un darba spēka nodokļu optimizācijas shēmām.

Asociācija uzskata, ka ņemot vērā iepriekšējo gadu pieredzi tiesību aktu pilnveidošanā nozarē, ir nepieciešams jauns konceptuāls skatījums uz nozares tiesību aktu pilnveidošanas kārtību. Sākotnēji diskutējot par tiesību aktu izmaiņām pusēm būtu jānosaka iesaistīto pušu atbildības apjomi. Tiesību aktu kvalitāte ir atkarīga, kā tiek organizēts nozares trīspusējais dialogs. Diemžēl pašreizējais dialoga modelis ir sevi izsmēlis un nozares politikas veidotājiem būtu ieteicams pilnveidot trīspusējā dialoga modeli nozarē, iestrādājot tajā mehānismus, kuri stimulētu apsardzes

komersantus darboties asociācijās un apsardzes darbībā nodarbinātos arodbiedrībās. Labs pamats modeļa pilnveidošanai būtu dažādu atlaižu piemērošana apsardzes darbības reģistra lietotājiem, izejot no pierādāmiem un izmērāmiem kritērijiem (komersanta darbinieku dalība arodbiedrībās, darbinieku kvalifikācija utt.).

Nozares politikas veidotājiem ir jāizprot, kā apsardzes nozares potenciālu var un vajag izmantot sabiedriskās kārtības situācijas pilnveidošanai. Esošajā geopolitiskajā situācijā, kad tiek runāts par visaptverošās aizsardzības principa ieviešanu, ir nolaidīgi neizmantot apsardzes nozares potenciālu valsts interešu aizsardzībai. Lielākoties nozares komersanti un darbinieki ir Latvijas valsts patrioti, kuri darbojas Zemessardzē un aktīvi atbalsta Valsts policiju. Pilnveidojot nozares likumdošanu, lai tā stimulētu godīgu konkurenci, valsts iegūtu stabilus nodokļu maksātājus un spēcīgu atbalstu Valsts policijai, Ugunsdrošības un glābšanas dienestam sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā.

Asociācija uzskata, ka esošie nozares tiesību akti ir morāli novecojuši un neatbilst nozares attīstības tendencēm un kavē nozares ilgtspējīgu attīstību. Nepieļaujamī, ka tiesību aktu nepilnību dēļ noziedzīgi elementi iesaistās apsardzes nozarē, lai realizētu nodokļu izkrāpšanas shēmas. Asociācija uzskata, ka situācijai jārod risinājumi - operatīvi novēršot krāpniecības iespējas, ierobežojot nekvalitatīvi sniegtos pakalpojumus un pakalpojumu nepamatoti zemās cenas, gan sakārtojot nozares regulējumu tā, lai sekmētu nozares ilgtspējīgu izaugsmi nākotnē godīgas konkurences apstākļos. Asociācija ir noteikusi četrus prioritārus darbības virzienus nozares tiesību aktu pilnveidošanai:

- **Darbinieku profesionālās sagatavotības paaugstināšana** – ilgtspējīgas, atbilstoši ES nostādnēm par profesionālo izglītību, mācību un sertifikācijas sistēmas izveide. Valsts budžeta finansējuma nepieciešamība profesionālās vidējās izglītības nodrošināšanai nozares profesijās;
- **Pakalpojuma kvalitātes uzlabošana** - obligāta prasība pēc nozares izstrādāto standartu obligātas piemērošanas nozarē;
- **Apsardzes komersantu uzraudzības sistēmas efektivitātes pilnveidošana** – apsardzes darbības reģistra ieviešana;
- **Pakalpojuma drošuma paaugstināšana** - efektīva civiltiesiskās apdrošināšanas sistēmas izveidošana. Esošā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas sistēma paredz ārkārtīgi sarežģītu un ilgu zaudējumu pierādīšanas pienākumu cietušajam, ka tas praksē nav uzskatāms par instrumentu trešo personu interešu aizsardzībai.

Katrs no šiem virzieniem pakārto sevī virkni secīgu darbību.

Darbinieku profesionālās sagatavotības paaugstināšana:

1. Profesiju klasifikatora sakārtošana atbilstoši nozares amatu un profesiju terminoloģijai;
2. Terminoloģijas precīzēšana nozares tiesību aktos;
3. Apsardzes sertifikātu līmeņu ieviešana (uzraugs, sargs, organizators);
4. Tiesību apjoma un profesionālās kvalifikācijas līmeņa noteikšana atbilstoši sertifikāta līmenim nozares tiesību aktos;
5. Birokrātisko procedūru samazināšana apsardzes sertifikāta iegūšanas procesā;

6. Valsts budžeta finansējums profesionālās vidējās izglītības finansēšanai apsardzes nozares profesijās.

Pakalpojuma kvalitātes uzlabošana:

1. Nozares standartu LVS EN 50518 Monitoringa un trauksmes uztveršanas centrs un LVS ISO 18788 Privāto drošības operāciju pārvaldības sistēma obligāta piemērošana nozarē.

Apsardzes komersantu uzraudzības sistēmas efektivitātes pilnveidošana:

1. Apsardzes darbības reģistra ieviešana, kā nozares analītiskās uzraudzības instrumentu.

2. Sabiedrisko institūciju lomas noteikšana veicot nozares pakalpojuma kvalitātes uzraudzību.

Asociācija lūdz ņemt vērā izteiktos priekšlikumus un sadarbībā ar Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju, Valsts policiju organizēt diskusiju ar nozari pārstāvošām asociācijām, arodbiedrībām un citām ieinteresētajām pusēm par asociācijas konceptuālo redzējumu uz nozares attīstību nākotnē.

Latvijas Drošības biznesa asociācijas prezidents

J.Zeps